

Agenda – Y Pwyllgor Cyllid

Lleoliad: Hybrid – Ystafell Bwyllgora 4 I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Tŷ Hywel a fideogynadledda drwy Zoom Owain Roberts
Dyddiad: Dydd Mercher, 1 Mai 2024 Clerc y Pwyllgor
Amser: 09.30 0300 200 6388
SeneddCyllid@senedd.cymru

Cofrestru

(09.00–09.15)

Rhag-gyfarfod preifat

(09.15–09.30)

1 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau

(09.30)

2 Papurau i'w nodi

(09.30)

2.1 PTN 1– Llythyr oddi wrth Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid, y Cyfansoddiad a Swyddfa'r Cabinet: Deddfau Trethi Cymru ac ati (Pŵer i Addasu) 2022 – 19 Ebrill 2024

(Tudalennau 1 – 2)

2.2 PTN 2 – Llythyr oddi wrth y Cwnsler Cyffredinol: Y wybodaeth ddiweddaraf am yr argymhellion a wnaed yn adroddiad y Pwyllgor Cyllid ar oblygiadau Ariannol Bil Senedd Cymru (Aelodau ac Etholiadau) – 23 Ebrill 2024

(Tudalennau 3 – 5)

2.3 PTN 3 – Llythyr oddi wrth Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid, y Cyfansoddiad a Swyddfa'r Cabinet ynghylch dau adroddiad dadansoddol sy'n defnyddio data treth incwm i archwilio ymfudiad – 24 Ebrill 2024

(Tudalen 6)

2.4 PTN 4 – Llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid, y Cyfansoddiad a Swyddfa'r Cabinet: Ymateb i argymhellion a wnaed yn adroddiad y Pwyllgor Cyllid ar Ail Gyllideb Atodol 2023–24 – 25 Ebrill 2024

(Tudalennau 7 – 18)

3 Cysylltiadau rhynglywodraethol cyllidol: Sesiwn dystiolaeth 3

(09.30–10.30)

(Tudalennau 19 – 33)

Yr Athro Nicola McEwen, Cyfarwyddwr y Ganolfan Polisi Cyhoeddus ym Mhrifysgol Glasgow

Yr Athro Michael Kenny, Cyfarwyddwr yn Sefydliad Bennett ar gyfer Polisi Cyhoeddus, Prifysgol Caergrawnt

Dogfennau ategol:

Papur briffio gan Ymchwil y Senedd

Egwyl

(10.30–10.40)

4 Cysylltiadau rhynglywodraethol cyllidol: Sesiwn dystiolaeth 4

(10.40–11.30)

(Tudalennau 34 – 51)

Dr Paul Anderson, Uwch Ddarlithydd mewn Gwleidyddiaeth ym Mhrifysgol Lerpwl John Moores

Dogfennau Ategol:

FIN(6)–10–24 P1 – Dr Paul Anderson: Ymateb i'r ymgynghoriad

Papur briffio gan Ymchwil y Senedd

5 Cynnig o dan Reol Sefydlog Rhif 17.42(ix) i benderfynu gwahardd y cyhoedd o weddill y cyfarfod

(11.30)

6 Cysylltiadau rhynglywodraethol cyllidol: Trafod y dystiolaeth

(11.30–11.40)

7 Adolygiad o weithrediadau, prosesau ac ymchwiliadau a gynhaliwyd gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru:

Cylch Gorchwyl

(11.40–12.10)

(Tudalennau 52 – 73)

Dogfennau ategol:

FIN(6)–10–24 P2 – Papur cwmpasu

FIN(6)–10–24 P3 – Rhestr ymgeiswyr / cylch gorchwyl drafft OGCC

8 Diweddariad ar Aelodaeth Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru

(12.10–12.25)

(Tudalennau 74 – 89)

Dogfennau Ategol:

FIN(6)–10–24 P4 – Papur blaen

FIN(6)–10–24 P5 – Telerau ac amodau Aelodau Anweithredol y Bwrdd

Rebecca Evans AS/MS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid, y Cyfansoddiad
a Swyddfa'r Cabinet
Cabinet Secretary for Finance, Constitution & Cabinet Office

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref
Ein cyf/Our ref

Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid a
Chadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN
SeneddCyllid@senedd.cymru
SeneddDCC@senedd.cymru

19 Ebrill 2024

Annwyl Sarah a Peredur

Diolch ichi am eich llythyr ar y cyd yn ymateb i'm llythyrau at Gadeiryddion eich priod
Bwyllgorau yn y Senedd.

Hoffwn egluro unrhyw gamddealltwriaeth bosibl o ran fy nghyfarfod arfaethedig. Nid wyf
wedi cyrraedd pwynt eto lle y gallaf wneud cynigion ynghylch strwythur ar gyfer y dyfodol i
wneud newidiadau i Ddeddfau Trethi Cymru. Cyn dechrau'r gwaith ar y cynigion, fy mwiad
oedd i'm swyddogion gyfarfod â chi i gael eich barn a'ch syniadau cychwynnol, gan
gynnwys trafod cynigion sydd gennych chi, deall eich safbwyntiau am elfennau hanfodol
unrhyw strwythur ar gyfer y dyfodol, a sut y gallai'r cynigion gael eu rhoi ar waith. Y rheswm
dros hyn yw fy mod yn awyddus ichi fod yn rhan o'r broses hon o'r cychwyn cyntaf er mwyn
sicrhau y gellir cynnwys eich cynigion chi yn gynnar yn y cam cynllunio.

Yng nghyllideb y Canghellor ar 6 Mawrth, cafwyd enghraifft o'r mathau o ddigwyddiadau
allanol y mae'r pŵer a ddarperir yn Neddf Deddfau Trethi Cymru etc. (Pŵer i Addasu) 2022
wedi'i anelu atynt yn benodol. Cyhoeddodd y Canghellor y byddai trosglwyddiadau'r dreth
dir y dreth stamp sy'n ymwneud â rhyddhad anheddau lluosog, yn amodol ar
gymeradwyaeth Senedd y DU, yn cael eu diddymu o 1 Mehefin 2024 ymlaen. Roedd
penderfyniadau Deddf Casglu Trethi Dros Dro 1968 a basiwyd wedi araith y Canghellor yn
cynnwys diddymu'r rhyddhad a rheolau trosiannol cysylltiedig. O ganlyniad i'r hyn sy'n
gyffredin rhwng y rheolau yn nhreth dir y dreth stamp a'n rhyddhad treth trafodiadau tir ein

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Correspondence.Rebecca.Evans@gov.wales
Gohebiaeth.Rebecca.Evans@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd
gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding
in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 1

hunain ar gyfer caffaeliadau sy'n ymwneud ag anheddau lluosog, bydd addasiadau grant bloc a gostyngiad yn ein hadnoddau yn sgil cyhoeddiadau'r Canghellor.

Roeddwn wedi bwriadu lansio ymgynghoriad i geisio barn ar gynigion i ddiwygio'r rhyddhad ar gyfer caffaeliadau sy'n ymwneud ag anheddau lluosog yn rhan o'r gyllideb derfynol ar 5 Mawrth. Fodd bynnag, gan ystyried bod datganiad y Canghellor wedi'i drefnu at y diwrnod canlynol, penderfynais aros er mwyn gweld a fyddai unrhyw gyhoeddiadau yn effeithio ar fy nghynlluniau. Ni fydd o syndod ichi fod Llywodraeth y DU wedi dewis peidio â rhannu eu cynlluniau nhw â mi, na'm swyddogion, cyn cyhoeddiad y Canghellor. Fel y gwyddoch, gwnes i lansio ymgynghoriad ar 8 Ebrill ynghylch diddymu rhyddhad treth trafodiadau tir ar gyfer caffaeliadau sy'n ymwneud ag anheddau lluosog a rhai materion eraill. Mae diddymu trosglwyddiadau'r dreth dir y dreth stamp sy'n ymwneud â rhyddhad anheddau lluosog yn enghraifft amserol o'r materion a all godi oherwydd digwyddiadau allanol y bydd angen inni sicrhau y gall strwythur y dyfodol ddelio â nhw.

Gofynnaf felly ein bod yn mynd ati i drefnu'r cyflwyniad a'r cyfarfod cychwynnol hwn gan fy mod yn awyddus iawn i glywed pa gynigion sydd gan Aelodau o'r ddau Bwyllgor ynghylch yr hyn a allai sicrhau'r strwythur priodol ar gyfer y dyfodol.

Yn gywir

Rebecca Evans AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid, y Cyfansoddiad a Swyddfa'r Cabinet
Cabinet Secretary for Finance, Constitution & Cabinet Office

Mick Antoniw AS/MS
Y Cwnsler Cyffredinol
Counsel General

Peredur Owen Griffiths AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Cyllid

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

23 Ebrill 2024

Annwyl Peredur

Bil Senedd Cymru (Aelodau ac Etholiadau)

Yn dilyn fy llythyrau ar 21 Chwefror a 4 Mawrth ynghylch ymateb Llywodraeth Cymru i argymhellion y Pwyllgor Cyllid ar oblygiadau ariannol Bil Senedd Cymru (Aelodau ac Etholiadau), rwy'n ysgrifennu i roi'r wybodaeth ddiweddaraf am y sefyllfa cyn trafodion Cyfnod 3.

Yn unol â Rheol Sefydlog 26.28, rwyf heddiw wedi gosod Memorandwm Esboniadol diwygiedig gerbron y Senedd, sy'n ystyried gwelliannau a wnaed i'r Bil yng Nghyfnod 2. Mae'r Memorandwm Esboniadol hefyd yn cynnwys Aseiad Effaith Rheoleiddiol diwygiedig, sy'n ymateb i nifer o argymhellion y Pwyllgor yng Nghyfnod 1.

Mae fy swyddogion wedi parhau i weithio'n agos gyda Chomisiwn y Senedd ar argymhellion y Pwyllgor ac mae'r sefyllfa ddiweddaraf wedi'i chynnwys yn y tabl sydd ynghlwm wrth y llythyr hwn.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at y Llywydd.

Yn gywir

Mick Antoniw AS/MS
Y Cwnsler Cyffredinol
Counsel General

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Mick.Antoniw@llyw.cymru
Correspondence.Mick.Antoniw@gov.wales

Rydym yn croesawu gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth Gymraeg sy'n dod i law yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 3

Argymhelliad	Diweddariad
<p>Argymhelliad 4. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog, mewn ymgynghoriad â Chomisiwn y Senedd, yn cynnal gwaith modelu pellach o gostau staff y Comisiwn i gynnwys y graddfeydd cyflog isaf ac uchaf i ddarparu ystod o gostau, a bod y wybodaeth hon yn cael ei chynnwys mewn Asesiad Effaith Rheoleiddiol diwygiedig..... Tudalen 28</p>	<p>Mae swyddogion Comisiwn y Senedd wedi darparu costau staff diwygiedig ar gyfer y Comisiwn. Mae'r rhain yn cynnwys y graddfeydd cyflog isaf ac uchaf sydd wedi'u cynnwys gyda'r Memorandwm Esboniadol/Asesiad Effaith Rheoleiddiol diwygiedig cyn trafodion Cyfnod 3.</p>
<p>Argymhelliad 7. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog, mewn ymgynghoriad â Chomisiwn y Senedd, yn cynnal adolygiad o gyfluniad presennol swyddfeydd yr Aelodau yn Nhŷ Hywel, gan gynnwys: • asesiad a dadansoddiad cost a budd ar y defnydd o weithio cynllun agored; • ac asesiad o'r defnydd o ynni. Tudalen 29</p>	<p>Mae'r Llywydd wedi anfon ymateb ar wahân i'r argymhelliad hwn.</p>
<p>Argymhelliad 8. Yng ngoleuni'r system etholiadol newydd a allai arwain at gynnydd yng nghostau teithio, llety preswyl a staff yr Aelodau, mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog, mewn ymgynghoriad â Chomisiwn y Senedd, yn ailasesu'r costau hyn ac yn darparu ystod o gostau yn hytrach na defnyddio costau cyfartalog yr Aelodau presennol, a bod y wybodaeth hon yn cael ei chynnwys mewn Asesiad Effaith Rheoleiddiol diwygiedig. Tudalen 29</p>	<p>O'r trafodaethau y mae fy swyddogion wedi'u cael gyda swyddogion Comisiwn y Senedd, rwy'n deall bod ymarfer wedi'i gynnal i nodi methodoleg gredadwy ar gyfer amcangyfrif costau o'r fath mewn ffordd a oedd yn mynd i'r afael â'r argymhelliad. Fodd bynnag, sefydlwyd na ellid pennu costau ar hyn o bryd gydag unrhyw lefel o gywirdeb. Mae nifer o newidynnau y byddai angen eu hystyried ac nad oes digon o wybodaeth ar gael ar eu cyfer ar hyn o bryd (er enghraifft, sut y byddai Aelodau'n gweithredu mewn etholaeth aml-aelod, y ffaith nad oes meintiau etholaethau cyfatebol ar gael i'w defnyddio i allosod hawliadau etc).</p> <p>Bydd y Bwrdd Taliadau Annibynnol yn cynnal gwaith i ddatblygu'r Penderfyniad cyn y Seithfed Senedd; nid yw'n briodol inni achub y blaen ar y gwaith hwn.</p>
<p>Argymhelliad 9. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog, mewn ymgynghoriad â Chomisiwn y Senedd, yn diweddarau'r amcangyfrifon cost sy'n ymwneud ag Aelodau yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol:</p> <ul style="list-style-type: none"> gan ddefnyddio'r wybodaeth ariannol o'r Penderfyniad ar Gyflogau a Lwfansau Aelodau diweddaraf sydd ar gael; ac 	<p>Mae swyddogion Comisiwn y Senedd wedi darparu costau diwygiedig ar Gyflogau a Lwfansau Aelodau sydd wedi'u cynnwys gyda'r Memorandwm Esboniadol/Asesiad Effaith Rheoleiddiol diwygiedig cyn trafodion Cyfnod 3.</p> <p>Mae'r costau ar gyfer y cyflog ychwanegol i arweinwyr grwpiau gwleidyddol wedi'u cynnwys yn y Memorandwm</p>

<ul style="list-style-type: none"> • yn cynnwys y cyflog ychwanegol i arweinwyr grŵp gwleidyddol (nad yw yn y llywodraeth) ar gyfer pob Aelod yn eu grŵp (hyd at yr uchafswm y mae'r Penderfyniad yn ei ganiatau). Tudalen 29 	<p>Esboniadol/Asesiad Effaith Rheoleiddiol diwygiedig cyn trafodion Cyfnod 3.</p>
<p>Argymhelliad 10. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog, mewn ymgynghoriad â Chomisiwn y Senedd, yn gwneud rhagor o waith i asesu'r effaith y bydd gwahanol ddemograffeg o ran Aelodau sy'n cael eu hethol o'r newydd yn ei chael ar Gynllun Pensiwn yr Aelodau. Tudalen 29</p>	<p>Mae swyddogion Comisiwn y Senedd wedi cadarnhau i'm swyddogion bod y Bwrdd Pensiynau yn bwriadu comisiynu adroddiad gan Adran Actiwari'r Llywodraeth ynghylch effaith Diwygio'r Senedd ar y gronfa bensiwn ac y bydd y Bwrdd yn fodlon rhannu'r adroddiad canlyniadol â'r Pwyllgor Cyllid yn gyfrinachol.</p>
<p>Argymhelliad 11. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog, mewn ymgynghoriad â Chomisiwn y Senedd, yn rhoi rhagor o eglurder ynghylch yr amserlen waith a gaiff ei dilyn ar ystadau'r Senedd a Thŷ Hywel os na chytunir ar y Bil. Tudalen 29</p>	<p>Mae'r Llywydd wedi anfon ymateb ar wahân i'r argymhelliad hwn.</p>
<p>Argymhelliad 14. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog yn gwneud rhagor o waith i ddeall lefel yr anwadalrwydd o ran aelodaeth o un Senedd i'r nesaf, a'r goblygiadau cost cysylltiedig, gan gynnwys yr effaith ar Gynllun Pensiwn yr Aelodau, yng ngoleuni'r newid i gylch etholiadol pedair blynedd.</p>	<p>Yn unol â'r ymateb i argymhelliad 10.</p>

Rebecca Evans AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid, y Cyfansoddiad a
Swyddfa'r Cabinet

Cabinet Secretary for Finance, Constitution & Cabinet Office

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref: RE/124/2024

Peredur Owen Griffiths AS
Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid
Senedd Cymru

24 Ebrill 2024

Annwyl Peredur,

Mae'n bleser gennyf roi gwybod ichi bod Cyllid a Thollau Ei Fawrhydi wedi cyhoeddi dau adroddiad dadansoddol sy'n defnyddio data treth incwm i edrych ar fudo.

Mae'r cyhoeddiad cyntaf yn ddadansoddiad o'r set ddata hydredol a gomisiynwyd gan Lywodraethau Cymru a'r Alban. Cafodd ei ariannu ar y cyd gan Lywodraethau Cymru, yr Alban a'r Deyrnas Unedig. Mae'r set ddata'n ymdrin â lleoliad ac incwm trethdalwyr y DU dros gyfnod o 12 mlynedd ac mae'n caniatáu dadansoddiad manwl o symudiad trethdalwyr ac incwm o fewn y DU.

Mae'r dadansoddiad yn canfod bod Cymru a'r Alban wedi gweld cynnydd graddol mewn mewnfudiad trethdalwyr net o weddill y DU o 2016-17 ymlaen, gyda chynnydd mwy yn 2020-21 a 2021-22 - o bosibl mewn ymateb i bandemig COVID

Mae'r ail gyhoeddiad, *Exploring impacts of 2018-19 Scottish Income Tax changes on intra-UK migration and labour force participation* yn defnyddio dadansoddiad econometrig i amcangyfrif yr ymatebion i Newidiadau Treth Incwm yr Alban 2018-19. Yn benodol, mae'n amcangyfrif y mudo rhwng yr Alban a rhannau eraill o'r DU, ac a yw pobl wedi ymuno â'r farchnad lafur neu wedi ei gadael. Mae'r dadansoddiad yn awgrymu y byddai lefelau mudo net i'r Alban ymhlith unigolion sy'n ennill mwy na throthwy'r Gyfradd Uwch wedi bod yn uwch heb y newidiadau i Dreth Incwm yr Alban.

Rwy'n croesawu'r ychwanegiadau hyn i'r sylfaen dystiolaeth. Bydd y dadansoddiad yn helpu i wella'r fethodoleg a ddefnyddir i gyfrifo effaith y newidiadau i Gyfraddau Treth Incwm Cymru ac a gyhoeddir yng Nghyllid Cyflym Cyfraddau Treth Incwm Cymru ochr yn ochr â'n Cyllideb ddrafft. Mae datblygu'r sylfaen dystiolaeth hon hefyd yn darparu gwybodaeth bwysig i helpu i lywio penderfyniadau polisi treth yn y dyfodol.

Yn gywir,

Rebecca Evans AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid, y Cyfansoddiad a Swyddfa'r Cabinet

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Correspondence.Rebecca.Evans@gov.wales
Gohebiaeth.Rebecca.Evans@llyw.cymru

Rydym yn croesawu gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth Gymraeg sy'n dod i law yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 6
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Rebecca Evans AS/MS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid, y Cyfansoddiad
a Swyddfa'r Cabinet
Cabinet Secretary for Finance, Constitution & Cabinet Office

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref
Ein cyf/Our MA-RE-5012-24

Peredur Owen Griffiths MS
Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

25 Ebrill 2024

Annwyl Peredur

Diolch am waith craffu'ch Pwyllgor ar Ail Gyllideb Atodol 2023-24 a'r adroddiad dilynol.

Atodaf ymateb ysgrifenedig i'r argymhellion a wnaed. Gobeithiaf y bydd yr ymateb yn ddefnyddiol ichi.

Yn gywir,

Rebecca Evans AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid, y Cyfansoddiad a Swyddfa'r Cabinet
Cabinet Secretary for Finance, Constitution & Cabinet Office

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Correspondence.Rebecca.Evans@gov.wales
Gohebiaeth.Rebecca.Evans@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 7

YMATEB LLYWODRAETH CYMRU I'R ARGYMHELLION YN ADRODDIAD Y PWYLLGOR CYLLID:

CRAFFU AR AIL GYLLIDEB ATODOL LLYWODRAETH CYMRU 2023-24 EBRILL 2024

Argymhelliad 1

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog yn galw am yr hyblygrwydd mwyaf posibl o fewn y Fframwaith Cyllidol i alluogi Llywodraeth Cymru i:

- **gario cyllid ymlaen o un flwyddyn ariannol i'r llall, yn enwedig pan wneir newidiadau i gyllid canlyniadol yn Amcangyfrifon Atodol y DU; a**
- **chynyddu'r terfynau tynnu i lawr blynyddol ar Gronfa Wrth Gefn Cymru yn 2023-24 a blynyddoedd i ddod.**

Ymateb: Derbyn

Mae Gweinidogion Llywodraeth Cymru yn parhau i gyflwyno sylwadau i Lywodraeth y DU am fwy o hyblygrwydd cyllidol drwy'r sianeli priodol, gan gynnwys y Pwyllgor Sefydlog Rhyngweinidogol ar Gyllid (F:ISC) a thrwy gyfarfodydd dwyochrog a chyfarfodydd â Phrif Ysgrifennydd y Trysorlys a Changhellor y Trysorlys.

Mae'r ysgogiadau cyllidol sydd ar gael ar hyn o bryd i Lywodraeth Cymru yn cyfyngu ar ein gallu i ymateb yn gyflym i anghenion sy'n dod i'r amlwg, sy'n golygu ein bod yn dibynnu ar benderfyniadau Llywodraeth y DU, sy'n methu â chydabod yr effaith ar ein cyllidebau a'r gwaith craffu a ddarperir gan y Senedd. Nid yw trefniadau ariannol presennol y DU yn cynnig y rhagweladwyedd a'r sicrwydd cyllidol y mae ei angen i gefnogi ein cynlluniau cyllidebol a chynlluniau ein sefydliadau partner.

Mae'r Sefydliad Astudiaethau Cyllid (IFS) wedi tynnu sylw gynt at yr achos dros bwerau wrth gefn gwell yng Nghymru ac i gynyddu'r terfynau tynnu i lawr, os na chânt eu diddymu. Barn IFS yw y dylai'r terfynau presennol ar y cyfanswm y gellir ei ddal mewn cronfeydd wrth gefn gael eu mynegeo mewn rhyw ffordd, ar y lleiaf, i gyfrif am dwf mewn gwario datganoledig a refeniw trethi.

Nododd adroddiad terfynol y Comisiwn Annibynnol ar Ddyfodol Cyfansoddiadol Cymru fod cyfyngiadau'r gyllideb a ddefnyddir gan Drysorlys EF yn tanseilio gallu Llywodraeth Cymru i reoli ei chyllideb a chynllunio ar gyfer y tymor hir. Mae'r adroddiad yn dadlau bod yr hyblygrwydd ariannol yr ydym yn parhau i'w geisio gan Drysorlys EF yn rhesymol, ac y dylai naill ai ei dderbyn neu esbonio ei resymeg.

Ar 27 Chwefror, cyflwynodd pob plaid yn y Senedd gynnig ar y cyd a phleidleisio yn unfrydol i Lywodraeth y DU ddarparu hyblygrwydd cyllidol ychwanegol i Gymru.

Yn 2024-25 bydd terfynau benthycyca a chronfeydd wrth gefn Llywodraeth Cymru werth bron i chwarter (23%) yn llai mewn termau real na phan gawsant eu cyflwyno yn 2018-19. Mae Gweinidogion Cymru wedi cyflwyno'r achos dro ar ôl tro i derfynau benthycyca a chronfeydd wrth gefn Llywodraeth Cymru gael eu mynegeo gyda chwyddiant ac i ddiddymu ei therfynau ar gyfer tynnu i lawr o'i Chronfa Wrth Gefn. Darparwyd yr hyblygrwydd hwn i Lywodraeth yr Alban fis Awst diwethaf ac maent yr un mor gymwys i Gymru.

Ar ben hynny, mae'r cynnydd yn lefel yr hyblygrwydd ar gyfer benthycyca cyfalaf a gynigir gan Lywodraeth y DU i Ogledd Iwerddon i gefnogi'r gwaith o adfer y Weithrediaeth yn gyferbyniad llwyr i'r diffyg cynnydd yn ein terfynau benthycyca.

Mae gwerth ein cyllideb cyfalaf cyffredinol ar gyfer 2024-25 hyd at 8% yn llai mewn termau real na phan gafodd ei phennu adeg yr Adolygiad o Wariant yn 2021. Rhaid bod yn deg ac yn gyson wrth weithredu trefniadau cyllido'r DU ar draws pob rhan o'r DU.

Yn ogystal â'r cynnydd mewn benthyciadau a therfynau tynnu i lawr, mae Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid, y Cyfansoddiad a'r Cabinet, ynghyd â'r Gweinidogion Cyllid datganoledig eraill, yn parhau i gyflwyno'r achos i Lywodraeth y DU sefydlu egwyddor y gellir rheoli cyllid a gadarnhawyd yn Amcangyfrifon Atodol y DU ar draws blynyddoedd ariannol, yn ogystal ag unrhyw swm y caniateir ei gario ymlaen a ganiateir o dan drefniadau wrth gefn. Byddai hyn yn ffurfioli'r trefniadau blaenorol ac

yn rhoi mwy o sicrwydd i lywodraethau datganoledig i gynllunio gwasanaethau cyhoeddus effeithiol.

Mae llywodraethau datganoledig wedi cael caniatâd i gario cyllid ymlaen yn Amcangyfrifon Atodol y DU sy'n wahanol i fwy na 10% o'r amcangyfrifon cychwynnol a ddarparwyd ym mis Ionawr. Er bod unrhyw gytundeb sy'n darparu cymorth i reoli'r risg o ansicrwydd i'w groesawu, nid yw'r mecanwaith hwn yn ddigonol pan hysbysir newidiadau materol mor hwyr â mis Ionawr mewn blwyddyn ariannol. Eleni, roedd y newidiadau i'r adnoddau cyfun yn cyfrif am fwy na hanner cyfanswm gwerth Cronfa Wrth Gefn Cymru.

Yng nghyfarfod diweddaraf F:ISC ar 14 Mawrth, sicrhaodd Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid, y Cyfansoddiad a'r Cabinet (y Gweinidog Cyllid a Llywodraeth Leol gynt) gytundeb gan Brif Ysgrifennydd Trysorlys EF a swyddogion y Llywodraethau Datganoledig i gydweithio i gyflwyno cynigion pellach ar sut y gellir gwella proses Amcangyfrifon Atodol y DU yn y blynyddoedd i ddod.

Croesewir cefnogaeth barhaus y Pwyllgor Cyllid ar y mater hwn.

Argymhelliad 2

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog yn darparu rhagor o wybodaeth am y rhesymau dros benderfyniad y Trysorlys i beidio â chaniatáu'r switsh mewn cyllid o refeniw i gyfalaf a'r effaith y mae hyn wedi'i chael ar sefyllfa ariannol Llywodraeth Cymru yn ystod y flwyddyn.

Ymateb: Derbyn

Ni chytunodd Trysorlys EF i'n cais i newid cyfalaf i refeniw y tu hwnt i'r rhai a ddeilliodd o addasiadau Barnett o switshys y cytunwyd arnynt ar gyfer Adrannau Llywodraeth y DU, a dim ond oherwydd newidiadau eraill y mae effaith gwrthod y switsh wedi'i lliniaru.

Adolygwyd ein rhaglenni cyfalaf fel rhan o'r ymarfer arbedion yn ystod y flwyddyn pan ofynnwyd i Lywodraeth y DU newid rhywfaint o'n cyllideb gyfalaf i referniw.

Pan wrthododd Prif Ysgrifennydd y Trysorlys y cais hwnnw, adolygwyd ein sefyllfa gyfalaf ac, yn yr amser byr a oedd ar gael, gwnaethom rai dyraniadau cyfalaf y gellid eu darparu erbyn diwedd y flwyddyn.

Yn ein hail gyllideb atodol, roeddem yn rhag-weld cario tua £70m o gyfalaf ymlaen yng Nghronfa Wrth Gefn Cymru i'w ddefnyddio yn y blynyddoedd i ddod.

Nid yw'r broses bresennol lle y dyrennir 'switshys' i Lywodraeth Cymru yn seiliedig ar gyfran Barnett o 'switshys' Whitehall yn addas i'r diben ac nid yw'n cymryd i ystyriaeth ei hanghenion penodol.

Rydym yn falch bod cefnogaeth beinciau'r Ceidwadwyr inni gael y gallu i wneud switshys o Gyfalaf i Adnoddau ar glawr.

Er bod Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid, y Cyfansoddiad a'r Cabinet wedi nodi effaith penderfyniad Trysorlys EF, yn y pen draw, mater i Drysorlys EF yw nodi ei resymeg.

Argymhelliad 3

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog yn gosod cynnig cyllideb atodol ychwanegol gerbron y Senedd wrth wneud newidiadau sylweddol yn ystod y flwyddyn i gynlluniau gwariant Llywodraeth Cymru.

Ymateb: Gwrthod

Mae Protocol y Gyllideb y cytunwyd arno gan y Pwyllgor Cyllid a Llywodraeth Cymru yn nodi'r ymrwymiad i gyhoeddi dwy gyllideb atodol bob blwyddyn.

Nid dim ond cynlluniau gwario sydd o dan sylw mewn cyllidebau atodol, ond hefyd lefel yr adnoddau a geir. Hwyt yw'r mecanwaith ffurfiol i gytuno ar gynlluniau gwariant y Llywodraeth a rheoleiddio cyllido gwariant drwy gyllid sy'n dod i law oddi wrth lywodraeth y Deyrnas Unedig a threthi datganoledig. Dim ond pan fydd yr holl wybodaeth honno ar gael y mae'n briodol cyflwyno cyllideb atodol.

Rhoddir ystyriaeth i amseriad pob cyllideb atodol i sicrhau ei bod yn adlewyrchu newidiadau i gyllidebau o ganlyniad i benderfyniadau sy'n cael eu gwneud gan Lywodraeth Cymru, a hefyd i gofnodi newidiadau sy'n codi o ganlyniad i benderfyniadau gan Lywodraeth y DU.

Am y rheswm hwnnw, rydym yn ceisio cysoni amseriad ein cyllidebau atodol â Phrif Amcangyfrifon ac Amcangyfrifon Atodol Llywodraeth y DU i ganiatáu i'r Senedd graffu ar lefel yr adnoddau yn ogystal â chynigion ar gyfer eu defnyddio.

Fel arfer, cyhoeddir cyllideb atodol gyntaf blwyddyn ariannol yn dilyn cwblhau Prif Amcangyfrif Llywodraeth y DU; gall hyn hefyd gadarnhau newidiadau yn deillio o Ddatganiad Gwanwyn Llywodraeth y DU ym mis Mawrth a hysbyswyd yn rhy hwyr i'w cynnwys yng Nghyllideb Derfynol Llywodraeth Cymru.

Fel arfer, cyhoeddir yr ail gyllideb atodol ar ôl i Amcangyfrif Atodol Llywodraeth y DU gael ei gwblhau. Gan mai'r gyllideb atodol hon yw'r cyfle olaf yn ystod y flwyddyn ariannol i reoleiddio newidiadau oherwydd penderfyniadau Llywodraeth y DU mae'r amseru'n hanfodol i sicrhau bod cynigion gwariant sy'n cael eu cymeradwyo gan y Senedd yn cynnwys y newidiadau hynny. Mae Amcangyfrifon Atodol y DU fel arfer yn dod i ben ar ddechrau mis Chwefror.

Gellir gwneud penderfyniadau dyrannu, naill ai o gronfeydd wrth gefn Llywodraeth Cymru neu eu hail-flaenoriaethu o fewn MEGs i fynd i'r afael â phwysau sy'n dod i'r amlwg, cyn cyllideb atodol a'u rheoleiddio mewn cyllideb atodol arfaethedig.

Cafodd cyllideb atodol ychwanegol ei dwyn ymlaen yn ystod blwyddyn gyntaf pandemig Covid yng ngoleuni'r cronfeydd ychwanegol eithriadol a gyhoeddwyd gan Lywodraeth y DU yng nghanol y flwyddyn honno.

Argymhelliad 4

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog yn mynd i sesiwn graffu ffurfiol cyn gynted â phosibl ar ôl cyhoeddi'r manylion pe bai unrhyw newidiadau sylweddol yn cael eu gwneud i gyllideb Llywodraeth Cymru yn ystod y flwyddyn.

Ymateb: Derbyn

Mae Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid, y Cyfansoddiad a'r Cabinet yn parhau i groesawu'r gwaith craffu'r Pwyllgor Cyllid ac yn cefnogi ymgysylltiad yn y broses gyllidebol.

Mae hyn yn cynnwys craffu ar newidiadau sylweddol yn ystod y flwyddyn megis yr ymarfer adolygu'r gyllideb yn ystod y flwyddyn a gynhaliwyd dros fisoedd haf 2023.

Argymhelliad 5

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog yn ystyried cyhoeddi'r wybodaeth alldro a ragwelir yn rheolaidd o fewn y flwyddyn, i gynnwys dadansoddiad o'r gwariant o fewn pob Prif Grŵp Gwariant a sut mae'r dyraniadau hyn yn cyflawni yn erbyn canlyniadau a gynlluniwyd, er mwyn darparu'r tryloywder mwyaf posibl i'r Senedd ac i'r cyhoedd yng Nghymru.

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Rydym eisoes yn amlinellu gwybodaeth sylweddol drwy gydol y flwyddyn ariannol drwy Gyhoeddiadau'r Gyllideb Drafft, Terfynol ac Atodol. Rydym yn adrodd ar fonitro a chyflawni canlyniadau drwy adroddiad y Rhaglen Lywodraethu. Hefyd, drwy gydol y flwyddyn rydym yn cyhoeddi ystod o wybodaeth drwy ein gwefan ar fonitro a chanlyniadau meysydd polisi.

Rydym yn hapus i ystyried gwelliannau drwy ein gwaith ar Gynllun Gwella'r Gyllideb, gan gydnabod bod rhaid i newidiadau o'r fath fod yn gymesur ac y dylid eu hystyried hefyd drwy unrhyw newidiadau i Brotocol y Gyllideb.

Argymhelliad 6

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog yn darparu manylion am y cynnydd y mae byrddau iechyd lleol yn ei wneud o ran cyrraedd cyfansymiau rheoli targed cyn y sefyllfa alldro yn yr haf, ac yn egluro sut mae Llywodraeth Cymru yn monitro cynnydd i osgoi'r angen am ddyraniadau ychwanegol yn y maes hwn yn y dyfodol.

Ymateb: Derbyn

Ar hyn o bryd rhagwelir y bydd pob un ond tri o sefydliadau'r GIG yn cyflawni'r targedau a bennwyd ar eu cyfer ym mis Tachwedd, gan gynnwys y gostyngiadau o 10% mewn diffygion y gofynnwyd amdanynt.

Yn anffodus, nid yw tri Bwrdd wedi llwyddo i gyrraedd eu cyfansymiau rheoli targed. Er hynny, mae Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd a Gofal Cymdeithasol yn gwrthbwysu'r diffygion hynny yn rhannol drwy ddod o hyd i arbedion cynyddol o fewn ei phortffolios cyllidebol.

Rhagwelwyd diffyg cyfunol y GIG, ym Mis 11, fel £71.5m yn uwch na'r cyfansymiau rheoli targed a bennwyd gan y Gweinidog.

Mae Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd a Gofal Cymdeithasol a'i swyddogion wedi parhau i weithio gyda sefydliadau'r GIG i geisio gwella eu sefyllfaoedd yn y flwyddyn ariannol hon ac yn y dyfodol.

Mae fframwaith uwchgyfeirio sefydledig ar gyfer sefydliadau'r GIG a gwnaeth y Gweinidog ddatganiad llafar yn nodi'r sefyllfa ar 23 Ionawr.

Er bod lefel gyffredinol yr uwchgyfeirio yn adlewyrchu ystyriaethau ehangach yn ogystal â'r sefyllfa ariannol, mae'n werth nodi bod y tri Bwrdd Iechyd sy'n rhag-weld y byddant yn brin o'u cyfansymiau rheoli targed i gyd yn destun lefelau uwch o uwchgyfeirio.

Mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr mewn Mesurau Arbennig; rhoddodd y Gweinidog Hywel Dda, yn ei gyfanrwydd, mewn Ymyrraeth wedi'i Thargedu ym mis

Ionawr; ac fe gafodd Aneurin Bevan ei uwchgyfeirio at Ymyrraeth wedi'i Thargeddu yn benodol ar gyfer Cyllid a Chynllunio.

Cyflwynodd y Byrddau Iechyd eu Cynlluniau Tymor Canolig Integredig (IMTPs) erbyn diwedd mis Mawrth. Mae'r rhain yn cael eu hadolygu ac mae cynlluniau ariannol ar gyfer 24-25 yn destun gwaith craffu.

Argymhelliad 7

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog yn darparu rhagor o wybodaeth am yr effaith y bydd gostyngiadau yn y cyllid ar gyfer polisiâu iechyd meddwl drwy'r Gyllideb Atodol yn ei chael ar wasanaethau iechyd meddwl.

Ymateb: Derbyn

Roeddem yn wynebu sefyllfa ariannol heriol iawn yn 2023-24 a bu rhaid i ni gymryd camau gweithredu ganol y flwyddyn i sicrhau ein bod yn gallu rheoli ein sefyllfa yn gyffredinol. Nodwyd arbedion cyllidebol sylweddol o bob rhan o'r Llywodraeth ac ail-luniwyd ein cyllideb i gefnogi gwasanaethau cyhoeddus rheng flaen.

Fel rhan o'r gwaith hwnnw nodwyd arbedion sylweddol gan y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol yn ei MEG ei hun. Roedd hyn yn cynnwys adolygu cyllidebau canolog HSS a gafodd eu hailgyfeirio wedyn i ddarparu cymorth pellach ar gyfer pwysau rheng flaen yn y GIG - gan gynnwys mewn gwasanaethau iechyd meddwl. Roedd nifer o elfennau o'r cyllid iechyd meddwl a oedd yn cael eu dal yn ganolog nad oeddent wedi'u hymrwymo'n llawn ac fe'u nodwyd fel rhan o'r ymarfer hwn.

Gwnaethom ddarparu manylion am y rhan fwyaf o'r gostyngiad hwn yn ein hatodiad i'r Aseiad Effaith Integredig Strategol ar gyfer 23/24 a gyhoeddwyd ym mis Rhagfyr.

Cynyddodd y cyllid iechyd meddwl canolog £25m ar gyfer 2023-24 a bernid ei bod yn debygol y byddai oedi wrth roi cynlluniau ar waith yn ogystal ag oedi na ellir ei reoli mewn deddfwriaeth, felly gellid lleihau cyllidebau, a chadw'r effeithiau i'r lleiaf posibl.

Roedd rhai meysydd o waith polisi sydd wedi'u harafu oherwydd hyn, ond cafodd gwasanaethau craidd yn y GIG, gan gynnwys y gyllideb lechyd Meddwl sydd wedi'i chlustnodi eu diogelu a'u cefnogi gan y camau a gymerwyd yn ystod y flwyddyn.

Mae'n bwysig cydnabod bod y brif gyllideb lechyd Meddwl allan yng nghyllid craidd y GIG a'i bod wedi'i chlustnodi. Ar gyfer 2023-24 mae hyn tua £774m a hwn yw'r maes clinigol o hyd lle'r ydym yn gwario fwyaf yn y GIG.

Argymhelliad 8

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog yn cynnal asesiad effaith i ddeall manteision y cymorthdaliadau a ddarperir yn y Gyllideb Atodol i gefnogi'r system trafndiaeth gyhoeddus ac yn rhannu ei ganfyddiadau â'r Pwyllgor erbyn Cyllideb Atodol Gyntaf 2024-25.

Ymateb: Cytuno mewn Egwyddor

Mae asesiad o fanteision darparu'r cyllid hwn eisoes wedi'i gynnal fel rhan o'r Asesiad Effaith Integredig Strategol. Darperir crynodeb o hyn isod.

Mae wedi bod yn gyfnod eithriadol o heriol i'r diwydiant rheilffyrdd ledled y DU. Gwnaethom y penderfyniad i ddiogelu gwasanaethau rheilffyrdd hanfodol drwy ddarparu £125m i Trafnidiaeth Cymru (TrC) yn y gyllideb atodol, a oedd wedi'i nodi yng nghynllun busnes TrC i weithredu gwasanaethau a chyflwyno trenau newydd. Ni chynhwyswyd hyn yn y gyllideb gychwynol er mwyn gweithio gyda TrC i leihau'r swm y mae ei angen i'r lefelau isaf.

Heb y cyllid ni fyddai Trafnidiaeth Cymru wedi gallu parhau i weithredu eu holl wasanaethau rheilffyrdd a byddai swyddi wedi bod mewn perygl. Roedd angen y cyllid i lenwi'r bwlch yng nghyllideb refeniw Trafnidiaeth Cymru a achoswyd gan effaith pandemig Covid ar yr amcanestyniadau refeniw uchelgeisiol o gais gwreiddiol KeolisAmey yn 2018. Mae rhai costau gweithredol wedi cynyddu o ganlyniad i bwysau chwyddiant. Roedd llawer o'r costau hyn yn hysbys o'r cychwyn cyntaf, ond ni fu modd eu gwrthbwysu gan fod y pandemig wedi arwain at 3 blynedd o ddiffyg twf mewn refeniw teithwyr. Mae incwm o refeniw teithwyr bellach wedi'i adfer i'r lefel wreiddiol

cyn y pandemig ac rydym yn gweithio gyda Thrafnidiaeth Cymru i adeiladu ar hyn i sicrhau'r twf y mae ei angen mewn teithwyr i leihau cymhorthdal yn y dyfodol.

Rydym wedi buddsoddi llawer mwy o arian yn y rheilffyrdd nag o dan y system flaenorol. Manteision y dull hwn yw trenau newydd ar draws ardal Cymru a'r Gororau, trawsnewidiad gwerth £1bn i Linellau Craidd y Cymoedd a gwasanaethau amlach. Byddai'r buddsoddiadau sylweddol sydd eisoes wedi'u gwneud yn y rheilffyrdd ledled Cymru wedi cael eu peryglu heb y cyllid a ddarparwyd yn y gyllideb atodol. Bydd y pecyn buddsoddi llawn hefyd yn helpu i gynyddu'r galw ac felly'n cynyddu incwm refeniw yn sylweddol dros y blynyddoedd i ddod.

Argymhelliad 9

Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am yr effaith y bydd gostyngiadau yn y Prif Grŵp Gwariant Gwasanaethau Canolog a Gweinyddu yn ei chael ar niferoedd staff Llywodraeth Cymru.

Ymateb: Derbyn

Fel sy'n wir am holl gyllidebau Llywodraeth Cymru, mae cyllideb MEG Gwasanaethau Canolog a Gweinyddu wedi'i phennu o fewn cyd-destun cyllidol heriol iawn. Er mwyn mynd i'r afael â'r heriau hyn, rhaglen Llywodraeth Cymru 2025 (LIC2025) yw'r cyfrwng ar gyfer newid a gwelliant parhaus i'r sefydliad ac adnoddau staff sy'n cefnogi cyflawni blaenoriaethau cyflawni Llywodraeth Cymru. Er mwyn paratoi ar gyfer yr heriau ehangach sydd o'n blaenau, mae LICG2025 wedi'i ailffocysu a'i symleiddio ac mae bellach yn cynnwys tair ffrwd waith, **Newid Maint**, **Newid Lleodedd** a **Newid Siâp** - pob un yn gyfrifol am ddylunio a gweithredu newidiadau a fydd yn ein helpu i barhau i gyflawni ar gyfer pobl yng Nghymru mewn amgylchiadau ariannol gwahanol iawn.

Mae rhaglen a strwythur llywodraethiant LIC2025 yn parhau i weithio mewn partneriaeth gymdeithasol agos â phartneriaid yn yr undebau llafur drwy gydol ei gweithrediad. Caiff grwpiau mewnwelediad staff eu sefydlu hefyd i sicrhau bod y rhaglen yn elwa ar syniadau a mewnwelediad swyddogion Llywodraeth Cymru ar bob gradd ac ym mhob rhan o Gymru.

Mae'r rhan fwyaf o gyllideb costau rhedeg Llywodraeth Cymru yn cael ei gwario ar staff a bydd y ffrwd waith **Newid Maint** yn helpu i ddatblygu cynllun gweithlu sy'n fforddiadwy o fewn cyllidebau. Mae'r camau sydd eisoes wedi'u cymryd yn cynnwys symud i broses recriwtio allanol drwy eithriad, dileu nifer o swyddi gwag allanol y cytunwyd arnynt yn flaenorol, ac adolygu contractau dros dro.

Ym mis Mawrth cafodd Cynllun Ymadael Gwirfoddol ei lansio. Rhaglen yw hon sy'n caniatáu i gyflogeion Llywodraeth Cymru adael eu cyflogaeth yn wirfoddol yn gyfnewid am daliad diswyddo. Bydd yr union niferoedd a fydd yn gadael y sefydliad drwy'r cynllun yn dibynnu ar oblygiadau cynllunio'r gweithlu a chymysgedd graddau'r sy'n gwneud cais ond rhagwelir y bydd tua 150 o bobl yn gadael. Er hynny, fel gydag unrhyw gynllun o'r math hwn, bydd angen ei dargedu'n briodol fel na fydd y sefydliad yn colli sgiliau a phrofiad a fydd yn hanfodol ar gyfer y dyfodol.

Mae'r ffrwd waith **Newid Siâp** yn edrych ar y model gweithredu presennol a sgiliau a gallu adnoddau staffio, a sicrhau bod y sefydliad yn canolbwyntio ar y meysydd cywir neu a ddylid ad-drefnu adnoddau i fodloni blaenoriaethau. Mae'n ystyried yr hyn y gallai fod angen ei newid i gynyddu effaith ac effeithiolrwydd, gan gynnwys opsiynau radical, a sut y gall digidol a thechnoleg gefnogi'r newid hwnnw. Mae'n bwysig nodi y bydd hefyd yn ystyried sut y gallwn greu sefydliad cynaliadwy, medrus sy'n cael ei gefnogi at y dyfodol.

Mae ffrwd waith **Newid Lleoedd** yn ystyried opsiynau i leihau ystad Llywodraeth Cymru; i wneud defnydd mwy effeithlon o adeiladau; i nodi arbedion cost y gellir eu cyflawni yn ystod y flwyddyn nesaf tra'n cymryd golwg hirdymor ar ddyfodol yr ystad. Sylfaen y gwaith hwn yw ffocws ar sut i leihau ôl troed carbon yr ystad a chefnogi Gweithio'n Glyfar effeithiol.

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Eitem 4

Cyflwynwyd yr ymateb i ymgynghoriad y [Pwyllgor Cyllid](#) ar [Cysylltiadau Rhynglywodraethol Cyllidol](#).

This response was submitted to the [Finance Committee](#) consultation on [Fiscal Intergovernmental Relations](#).

FIR_01: Ymateb gan: Dr Anderson, Prifysgol John Moores Lerpwl | Response from: Dr Anderson, Liverpool John Moores University

Finance Committee, Senedd Cymru

Call for Evidence: Fiscal Intergovernmental Relations

Dr Paul Anderson, School of Humanities and Social Science, Liverpool John Moores University

February 2024

1. Intergovernmental relations (IGR) are essential in any multi-level state. They serve various functions, *inter alia*, the management of policy overlaps and interdependencies, policy coordination and dispute resolution. IGR can take different forms: informal/formal bilateral/multilateral, vertical/horizontal and legal/political. In the whole, they tend to take place informally, but formal structures are crucial to facilitate regular interaction.
2. In the UK, little attention was paid to how relations between the UK and devolved governments would develop in the aftermath of devolution in the late 1990s, resulting in relatively weak and under-developed intergovernmental structures. In the 25 years since the inception of the devolved legislatures in Scotland, Wales and Northern Ireland, much has changed. In the intergovernmental arena, the original Joint Ministerial Committee (JMC) structures have been significantly overhauled and replaced by a three tier structure, undergirded by a commitment by all governments across the UK to work constructively in a spirit of mutual respect and trust.
3. Fiscal relations are one of the most important areas vis-à-vis IGR. Not only is this a topic that tends to generate most dispute, but particularly in the UK and the nature of devolved finances, there is significant interdependence between the UK and devolved governments.

Finance Interministerial Standing Committee (F:ISC)

4. The F:ISC is one of the principal forums within the three-tiered IGR structure created in 2022. It sits alongside the Interministerial Standing Committee (IMSC) and deals specifically with 'the impact of economic and finance matters affecting the UK'.
5. Since its establishment, it has met six times (March 2022; June 2022; February 2023; June 2023; September 2023; January 2024) with meetings taking place in Cardiff, Edinburgh and London and chaired by the respective governments in these locations.
6. Notably, there is a 7 month gap between 2022-23 where no meeting took place. This is perhaps explained by the political turmoil the UK Government found itself in during this period. The F:ISC was not unique in this sense; several other IGR forums failed to meet during this period. Disappointingly, despite regular interaction in other forums, the Council, the top-tier forum to bring together the Prime Minister and First Ministers has not met since November 2022, despite its terms of reference requiring one meeting per year.
7. The terms of reference for the F:ISC note that the forum will typically meet once per quarter (though this could be more or less frequent). Beyond the gap noted above, there has been regular meetings. In this regard, the F:ISC can be considered somewhat effective. Regular interaction is a key element to build effective and successful IGR, normalising interaction, enhancing networks and crucially, building and maintaining trust between officials. Further, particularly in the context of fiscal policy, regular interaction should make the people involved much more aware of the interdependencies between governments, underlining the importance of coordination, cooperation and good communication.
8. Like other IGR structures, such as the IMSC and Interministerial groups, a significant strength of the F:ISC is the rotating chairs and locations of meetings. While a fairly small element, this makes intergovernmental interaction less hierarchical (a common criticism of the JMC

structures). In the six meetings that have taken place so far, two have been in Cardiff, two in Edinburgh and two in London.ⁱ Through the Secretariat, any government can submit an agenda item to be discussed at each meeting. This places the governments on a fairly equal footing and ensures an equal stake in building constructive relations and making IGR work.

9. In general, the F:ISC seems to be working well with no evidence of disquiet from government ministers. That said, as the committee is well aware, there is an issue around communication on the part of the UK Government as relates to budgets and fiscal announcements. Using the F:ISC as a principal (confidential) forum ahead of key events to discuss upcoming announcements with the devolved governments would seem a sensible solution. The absence of this engagement probably speaks to an undercurrent of mistrust by UK Government departments regarding interaction with the devolved institutions, as well as, a lack of knowledge about how devolution works.
10. A notable weakness of IGR in the UK relates to the lack of intergovernmental political culture found in other decentralised and federal states. Coordination and cooperation between governments tends to be the exception rather than the rule. In this regard, it is often pointed out that personalities and the mindsets of the people involved matter. For IGR to work effectively, there needs to be a willingness by participants to work together in a constructive manner, undergirded by a sense of parity of esteem. The terms of reference for the F:ISC are quite revealing in this regard, specifically the repeated references to the 'devolved administrations' rather than 'devolved governments' which is the case in the rest of the Review. 'Devolved administrations', sometimes abbreviated to 'DAs' is typical Whitehall language that tends to reinforce a hierarchy in UK governance structures with one (UK) Government and the rest mere administrations. This hints, therefore, at the continued dominance of the Treasury over the devolved governments in fiscal IGR. This is unhelpful and undermines the message of cooperation the Review seeks to emphasise. As a colleague and I have argued elsewhere, the experience of countries like Australia, Canada and Spain where IGR 'tend to be used to advance the central government's agenda rather than generating a true spirit of cooperation' show that having central government departments preside over IGR forums is a bad idea.ⁱⁱ

Scrutiny

11. Parliamentary scrutiny of IGR is undoubtedly an important element in holding government to account. In most states, however, parliaments often have a limited role; IGR tend to be executive-dominated. The Review of Intergovernmental Relations offered very little with regard to parliamentary scrutiny, with no reference to concrete measures to facilitate parliamentary oversight. Below I offer a few suggestions on how scrutiny could be enhanced.
12. First, I would encourage committees to conduct inquiries into IGR on a more regular basis. Akin to my point above about regular interaction fostering trust between different governments, more regular IGR evidence gathering sessions by committees would underline the importance of IGR taking place but also reporting these outcomes in a transparent way. In this vein, it would make sense to hold hearings with ministers before/after each F:ISC meeting to discuss in detail the substance of intergovernmental interaction and potential topics to be raised.
13. I would also encourage the committee to invite more people to give evidence on intergovernmental topics. I am well aware that getting ministers to appear at committees is a difficult and onerous task, and an issue shared across the different parliaments.ⁱⁱⁱ I do, however, think it imperative that UK Government ministers engage with parliamentary committees in the devolved legislatures. I am unsure whether there is merit in seeking to

pursue this in terms of a statutory basis, but I think a good start would be some form of agreement between the different governments and parliaments that ministers will find time in their diaries to engage with parliamentary committees in the devolved parliaments.

14. In addition, it might also be worth exploring the possibility of meeting with ministers in private hearings. While it is certainly logical that UK Government ministers should engage with finance committees in the devolved parliaments prior to important fiscal events, such interaction can be easily dismissed on the grounds of confidentiality. This may also be coloured by party politics. Private meetings might allay some of these concerns, but on topics where the subject matter is (politically) sensitive, finding the correct balance between scrutiny and confidentiality is no easy task.
15. Beyond evidence sessions, publications, such as minutes and communiqués published after meetings are an important tool of transparency. In light of the Review, intergovernmental forums have become much better at publishing fairly detailed communiqués. I am pleased to see the Finance Committee receives rather detailed updates from the relevant minister after F:ISC meetings. This is certainly an example of good practice. If possible, it may also be useful for the Committee to seek access to the detailed minutes of these meetings, which do not seem to be publicly available, and as noted above, these could be discussed in a private meeting with the relevant ministers should any queries arise.
16. The horizontal interaction in the form of the Interparliamentary Finance Committee Forum is also an example of good practice. Horizontal relations are rather strong in federal states like Canada and Switzerland, but underexplored in the UK. I would encourage the Committee to continue its engagement with this forum and seek to enhance opportunities for joint work between the various committees in the devolved legislatures. Indeed, there may be merit in pursuing opportunities for the Interparliamentary Finance Committee Forum to also work with committees in the UK Parliament to hold government to account more effectively. Indeed, joint committee hearings could be held with UK Government ministers, freeing up time for such ministers to attend one joint meeting between the various committees rather than several separate meetings.
17. Finally, parliamentary scrutiny of IGR would be enhanced via the establishment of a dedicated committee to examine IGR. I believe other committees would still be able to explore specific areas relevant to their remits, but a dedicated committee would certainly increase scrutiny.

Dispute Resolution

18. The reform of the dispute resolution procedure in the Review of Intergovernmental Relations was a welcome development. It addressed previous criticism of the JMC structures whereby the UK Government served as both judge and jury in addressing disputes, even in cases where it was party to a dispute. This is no longer the case, and the dispute resolution mechanism is more formalised, managed by the Secretariat.
19. Notably, the F:ISC has its own dispute procedure. While this follows much of the same process as other disputes, grounds for raising a dispute in the F:ISC are more restricted. The Forum's terms of reference state 'all parties acknowledge that policy decisions on funding are strictly reserved to Treasury ministers, with engagement with the devolved administrations as appropriate. As outlined in the Statement of Funding Policy, funding disputes may only be raised where there is reason to believe a principle of the Statement of Funding Policy may have been breached.'. In essence, and much like previous JMC structures, the UK Government/Treasury remains the dominant partner.
20. The limited grounds for raising a dispute hint at the overbearing role the Treasury has in fiscal IGR. To ensure more collegial and cooperative IGR this will require greater effort on the part

of the Treasury to meaningfully engage with the devolved governments prior to, for example, changes to the Statement of Funding Policy.

21. To date, only the Northern Irish Executive has raised a dispute with the Treasury. There has been no published outcome and it was reported in the House of Lords in January 2024 that in light of the Executive being in abeyance the dispute was 'on pause'.^{iv} Now the Executive is back up and running, more details on this are likely to be forthcoming.
22. The new procedure is certainly an improvement on the previous structure, but hitherto it remains untested. Whether the new mechanism is 'fit for purpose' remains to be seen.

Final Remarks

23. The reform to IGR structures since January 2022 are certainly a significant move forward in enhancing the effectiveness of intergovernmental interaction in the UK. Sensibly, the new structures are less hierarchical and the commitment to more regular interaction is a welcome development to facilitate more constructive intergovernmental engagement.
24. One of the main challenges to more meaningful IGR in the UK relates to political culture. Despite 25 years of devolution, very little has changed in Westminster and Whitehall where a unitary attitude often prevails (evident in recent years in the repeated disregard for the Sewel Convention and muscular unionism strategy). A political culture, predicated on important principles and values such as, mutual respect, partnership, recognition and trust is often lacking.
25. The Review set out agreed principles by the governments across the UK. While the UK is not a federation, what it requires is a more federal political culture in which IGR are based on parity of esteem and meetings/negotiations are conducted in a spirit of cooperation and compromise. Institutions, structures, and processes matter, but so too does willingness to want to make them work.
26. There are evident issues around communication on the part of the UK Treasury vis-à-vis fiscal announcements. This is, in part, informed by the unitary political culture that characterises Whitehall engagement with the devolved institutions. I think it sensible for the committee to explore the extent to which the F:ISC can facilitate and enhance communication prior to fiscal events.
27. Finally, as I noted earlier, there is merit in strengthening horizontal cooperation among the various devolved parliaments. Interparliamentary Relations (IPR) can serve as an important avenue to further enhance relations between the different constituent units of a state. Further, in using IPR as a tool of scrutiny, the transparency of IGR can be enhanced. This is certainly an area in the UK that deserves much more attention, particularly given the executive dominated nature of IGR. In the absence of a territorially representative second chamber, which in many federal systems serves as an intergovernmental chamber, the various committees in the respective legislatures in Westminster, Holyrood, Cardiff and Belfast should play a more active role in scrutinising IGR. Enhancing IPR and building further links between committees and the legislatures would be a welcome development, facilitating opportunities for knowledge exchange, the sharing of best practice and giving voice to parliamentary issues.

ⁱ The first meeting in March 2022 was chaired by the UK Government, though I am unsure if it took place in London or online.

ⁱⁱ Paul Anderson and Johanna Schnabel. 2022. 'Review of intergovernmental relations: the new interministerial structures are a step in the right direction', *LSE British Politics and Policy*.

<https://blogs.lse.ac.uk/politicsandpolicy/intergovernmental-relations-review/>

ⁱⁱⁱ See, <https://committees.parliament.uk/publications/34108/documents/187687/default/>

^{iv} Baroness Penn, Intergovernmental Relations within the United Kingdom. HL Deb, Vol. 835, Col, 563.

[https://hansard.parliament.uk/Lords/2024-01-18/debates/EC6CEB7C-0864-4233-A71C-](https://hansard.parliament.uk/Lords/2024-01-18/debates/EC6CEB7C-0864-4233-A71C-4B85E0D730C6/IntergovernmentalRelationsWithinTheUnitedKingdom?highlight=dispute%20pause#contribution-1A7D1AA4-2D82-4126-A559-50FFFE35B02F)

[4B85E0D730C6/IntergovernmentalRelationsWithinTheUnitedKingdom?highlight=dispute%20pause#contribution-1A7D1AA4-2D82-4126-A559-50FFFE35B02F](https://hansard.parliament.uk/Lords/2024-01-18/debates/EC6CEB7C-0864-4233-A71C-4B85E0D730C6/IntergovernmentalRelationsWithinTheUnitedKingdom?highlight=dispute%20pause#contribution-1A7D1AA4-2D82-4126-A559-50FFFE35B02F)

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Eitem 7

Yn rhinwedd paragraff(au) ix o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Yn rhinwedd paragraff(au) ix o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Eitem 8

Yn rhinwedd paragraff(au) ix o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Yn rhinwedd paragraff(au) ix o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon